

1. března 2016

RODINA V PSYCHOSOCIÁLNÍM KONTEXTU

Bez rodiny se člověk chvěje
zimou v nekonečném
vesmíru.

André Maurois

To, co na dítě mocně působí,
je nežitý život jeho rodičů.

Alfred Adler

Dítě nevychovává to,
co dospělý říká, ale to, jaký je.

Carl Gustav Jung

RODINA V PSYCHOSOCIÁLNÍM KONTEXTU - vybraná témata etologický úhel pohledu

Při poznávání instituce **rodina** je etologický (resp. sociobiologický, evolučně psychologický) úhel pohledu jedním z mnoha. Ukazuje se jako velmi přínosný a užitečný.

Etologie je vědou o chování živočichů. V posledních desetiletích je řada významných lékařů a psychologů fascinovaná právě studiem přirozeného chování lidí, pátráním po lidské přirozenosti. Využívají srovnávání s poznatky z etologických výzkumů zvířat. Ukazuje se, že na základě poznatků z etologie můžeme uvažovat o „výhodnosti“ či „nevýhodnosti“ jednotlivých prvků lidského chování pro vývoj lidského druhu. Vzniká tak nový obor: **evoluční psychologie**.

Desmond Morris, světoznámý etolog, napsal krásnou, dnes již legendární, knihu s poněkud zvláštním názvem ☺ **Lidský živočich** (1997). V ní poukazuje na podobnosti mezi chováním zvířat a lidí. Dovoluje nám porozumět lidskému chování, které se někdy může zdát „nerozumné“. **Rodině, partnerskému a rodičovskému chování...** atd. je v této knize věnována mj. kapitola s názvem:

Nesmrtelné geny (*The Human Animal Ep. 5 - The Immortal Genes*)

dnešní snímek je část filmové podoby ([odkaz na celou šestidílnou sérii v AJ](#)) **této knihy**

Rodina - etologický (sociobiologický) pohled

Klíčová témata

- Chvilková **separace**, obavy, „**separační úzkost**“, pocity úlevy při shledání...
 - Separace nutná (intencionální, řízená), krůčky v osobnostním růstu...
 - „**Na začátku cesty**“ – separace, porod - „ostrý stříh“ nebo stále u matky (kontinuita)
 - **Zvláštní schopnosti novorozenců**
pouze v určitém – tzv. senzitivním – období,
např. napodobování jen cca 1 hodinu po porodu
 - **Péče o děti** - nošení dětí (různé pomůcky), houpání v rytmu...,
kojení (podle vnějšího „řádu“ nebo podle potřeb dítěte),
„krmící polibek“ ...
 - Přitažlivost dětské tváře (proporcí...) pro dospělé
Kognitivní vývoj (specifika u „lidských mládřat“), vývoj řeči...
-

Rodina - etologický (sociobiologický) pohled

Klíčová témata

- ❑ **Konkurence**, začátky **kooperace**, potřeba „pravidel hry“
 - ❑ **Přechodové období** (k dospělosti), přechodové rituály, rodinné a společenské ...i soukromé ☺
 - ❑ **Nebezpečí zneužití potřeby „příslušnosti k tlupě“** (potenciálně násilná loajalita)
 - ❑ **Tradice versus novum** (*neofobie versus neofilie*), potřeba vyváženosti
 - ❑ Utváření párů, hledání rodinného teritoria, **zakládání rodiny**, potomci...
 - ❑ Novodobý fenomén: **„další věk člověka“** - klíčová otázka: „*Proč my, lidé, vlastně žijeme tak dlouho?*“ ☺ ...po ukončení plodné fáze života, *role prarodičů je mnohem důležitější, než se běžně předpokládá*
 - ❑ **Specifické u člověka**: nežije jen v přítomnosti, ale - minulost i budoucnost – tedy dovede si představit i svou vlastní smrt(-elnost)
-